بین الملل

دیدار سه‌جانبه هیئت‌های ایران، چین و روسیه در وین

«میخائیل اولیانوف» نماینده روسیه در وین در پیامی با اعلام دیدار سه‌جانبه روسیه، چین و ایران در آستانه جلسه شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی به انتقاد از مواضع کشورهای اروپایی درباره روسیه و جنگ اوکراین پرداخت.

به گزارش زمان به نقل از ایسنا، «میخائیل اولیانوف» نماینده روسیه در سازمان‌های بین‌المللی در وین در پیامی در کانال تلگرامی خود از دیدار سه‌جانبه میان هیئت‌های دیپلماتیک ایران، چین و روسیه در وین خبر داد. اولیانوف در پیامی نوشت: جلسه مارس شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نزدیک است و مباحثات دشواری درباره ایران انجام می‌شود. ما در همین راستا دیدار سه‌جانبه دیگری با هیئت‌های ایران و چین در مقر نمایندگی‌مان در وین انجام دادیم. به گفته او، طرفین بر سر اقدامات مشترک در آستانه این نشست به توافق رسیدند. این دیدار همچنین در آستانه دور جدید مذاکرات تهران-واشنگتن درباره برنامه هسته‌ای ایران و لغو تحریم‌ها انجام شده است که طبق گزارش‌های رسانه‌ای، روز سه‌شنبه ۱۷ فوریه (۲۸ بهمن) در ژنو برگزار خواهد شد. در همین راستا، سخنگوی وزارت امور خارجه سوئیس شب گذشته از اعلام آمادگی کشورش جهت «تسهیل گفت‌وگوها» میان ایران و آمریکا با میانجیگری عمان خبر داد. دو طرف ۱۷ بهمن در مسقط نیز دور دیگری از گفت‌وگوها را برگزار کردند که نتایج آن «خوب» توصیف شد. نماینده روسیه در وین در پیام دیگری نیز با اشاره به برگزاری نشست امنیتی مونیخ و مواضع کشورهای اروپایی در این نشست درباره روسیه و در میانه تحولات جنگ اوکراین گفت: بحث‌های مطرح‌شده در کنفرانس مونیخ به‌وضوح نشان می‌دهد که اتحادیه اروپا در سال‌های اخیر خود را به حاشیه رانده است. او افزود: اکنون نمایندگان این بلوک برای کسب جایگاهی پشت میز مذاکرات «مذاکرات صلح اوکراین» التماس می‌کنند، اما حاضر به پذیرش این واقعیت نیستند که وضعیت کنونی ناشی از اشتباهات اساسی اتحادیه اروپا بوده است. این یعنی اروپایی‌ها در عبرت‌آموزی از اشتباهات گذشته شکست خورده‌اند.

حمایت رسمی دولت کانادا از برانداری نظام ایران

وزیر خارجه کانادا با لحنی مداخله‌جویانه، عادی‌سازی روابط با ایران را منوط به تغییر نظام اعلام کرد و همزمان از وضع تحریم‌های جدید علیه مقامات کشورمان خبر داد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، در ادامه سیاست‌های خصمانه غرب علیه جمهوری اسلامی ایران، وزیر امور خارجه کانادا در حاشیه کنفرانس امنیتی مونیخ به صراحت از موضع مداخله‌جویانه کشورش در قبال ایران پرده برداشت. «آنیتا آنند»، وزیر خارجه کانادا در گفت‌وگو با رویترز «گلوب آند میل» اعلام کرد، کشورش تا زمانی که تغییر نظام در ایران رخ ندهد، روابط دیپلماتیک با تهران برقرار نخواهد کرد. وی در این مصاحبه با قاطعیت گفت: «ما روابط دیپلماتیک خود را با ایران تا زمانی که تغییر رژیم رخ دهد برقرار نخواهیم کرد. حتم دارم» این اظهارات مداخله‌جویانه در حالی مطرح شده‌اند که کانادا از سال ۲۰۱۲ به بهانه‌های واهی سیاسی، روابط دیپلماتیک خود با ایران را قطع کرده و در سال‌های اخیر نیز همواره در سمت خصومت‌ورزی با ایران گام برداشته است. وزیر خارجه کانادا در ادامه مواضع خصمانه علیه ایران، از اعمال تحریم‌های جدید علیه ۷ فرد دیگر مرتبط با دولت جمهوری اسلامی ایران خبر داد و مدعی شد که تمرکز اتاوا در منطقه بر سرکوب حقوق بشر است. این اظهارات در حالی است که کانادا سابقه طولانی در نقض حقوق بشر، به ویژه در مورد بومیان این کشور داشته و از حامیان سرسخت رژیم صهیونیستی در جنایاتش علیه مردم فلسطین به شمار می‌رود.

دمشق شرط مذاکره با اسرائیل را اعلام کرد

وزیر خارجه سوریه درباره مذاکرات با رژیم صهیونیستی تاکید کرد که این مذاکرات با خروج ارتش این رژیم از تمامی مناطقی که بعد از هشت دسامبر ۲۰۲۴ به آنها یورش آورده، به پایان خواهد رسید.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «اسعد الشیبانی» وزیر خارجه دولت موقت سوریه در جلسه گفت‌وگو در حاشیه کنفرانس امنیتی مونیخ در آلمان گفت: مردم سوریه نگران اقدامات اسرائیل در مورد کشورشان هستند. الشیبانی اظهار کرد: بحث بر سر عقب‌نشینی اسرائیل از مناطقی است که بعد از کنار رفتن بشار اسد (رئیس جمهور سابق سوریه) به اشغال درآورده اما ارتفاعات جولان مساله دیگری است. وزیر خارجه دولت انتقالی سوریه درباره موارد نقض حاکمیت این کشور توسط رژیم صهیونیستی گفت: بعد از هشتم دسامبر ۲۰۲۴، سوریه بیش از هزار بار مورد حمله هوایی قرار گرفت و مناطق جدیدی از جنوب آن اشغال و بیش از ۵۰۰ یورش زمینی به آن انجام شد. او درباره واکنش سوریه گفت: دمشق رویکردی واقع‌بینانه را در پیش گرفت و از همان روز اول اعلام کرد که می‌خواهد دوباره روی بازسازی کشور و اتحاد سوریه‌ای‌ها برای ورود به وضعیت بهبود جهت تحقق توسعه تمرکز کند، اما این برای اسرائیل خوشایند نبود. الشیبانی افزود: اسرائیل به دنبال درگیری‌های جانبی در منطقه است و دمشق مخالف شرایطی است که اسرائیل به جنوب سوریه تحمیل کرده است.

معاون وزیر امور خارجه کشورمان مطرح کرد:

ایران آماده گفت‌وگو درباره غنی‌سازی ۶۰ درصد با واشنگتن



معاون وزیر امور خارجه ایران در مصاحبه با رسانه انگلیسی تاکید کرد، ایران برای دستیابی به توافق هسته‌ای، آمادگی مصالحه دارد اما این آمریکاست که باید صداقت خود را در عمل ثابت کند.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، در حالی که تنش‌ها در منطقه همچنان بالا است و دولت آمریکا از یک سو لحن تهدیدآمیزی علیه ایران اتخاذ کرده و از سوی دیگر مدعی تمایل به مذاکره است، مجید تخت روانچی، معاون وزیر امور خارجه ایران در گفت‌وگویی تفصیلی با شبکه بی‌بی‌سی، مواضع تهران را تشریح کرد. این مقام وزارت خارجه در این مصاحبه که در تهران انجام شد، ضمن اشاره به اراده جمهوری اسلامی ایران برای دستیابی به یک توافق عادلانه، تاکید کرد اکنون برای اثبات تمایل واقعی خود به توافق توپ در زمین آمریکاست. وی در پاسخ به سوالی درباره آخرین وضعیت مذاکرات غیرمستقیم ایران و آمریکا که چندی پیش در عمان برگزار شد، گفت: اگر آنها (آمریکایی‌ها) صادق باشند، اطمینان دارم ما در مسیر توافق قرار خواهیم گرفت.

*** مذاکرات با آمریکا سه شنبه در ژنو**

تخت‌روانچی با تایید برگزاری دور دوم این گفت‌وگوها در روز سه‌شنبه در ژنو، فضای مذاکرات عمان را «کمابیش مثبت» توصیف کرد، اما افزود که برای قضاوت نهایی هنوز زود است. معاون وزیر امور خارجه در بخش دیگری از این گفت‌وگو، با اشاره به حسن نیت ایران اعلام کرد، تهران آمادگی دارد تا درباره موضوع غنی‌سازی ۶۰ درصد و دیگر جنبه‌های برنامه صلح‌آمیز هسته‌ای خود، با طرف آمریکایی گفت‌وگو کند. تخت‌روانچی تصریح کرد: اگر آنها آماده باشند درباره لغو تحریم‌ها صحبت کنند، ما نیز آماده‌ایم تا درباره این موضوع (رقیق‌سازی اورانیوم با غنی ۶۰ درصد) و سایر مسائل مربوط به برنامه خود گفت‌وگو کنیم. وی در پاسخ به این سوال که این به معنای پذیرش ارسال مواد غنی‌شده به خارج از کشور مانند توافق ۲۰۱۵ (برجام) است، گفت: برای گفتن افتاد، زود است.

*** غنی‌سازی صفر دیگر روی میز نیست**

یکی از محورهای کلیدی این مصاحبه، تأکید مجدد ایران بر حقوق مسلم خود در چارچوب پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای (NPT) بود. معاون سیاسی وزیر امور خارجه ایران با بیان اینکه موضوع «غنی‌سازی صفر» که در گذشته از سوی آمریکا مطرح می‌شد، دیگر قابل طرح نیست، تأکید کرد: مساله غنی‌سازی صفر دیگر یک «موضوع» نیست یعنی تا جایی که به ایران مربوط می‌شود، این مساله روی میز مذاکره نیست. اظهارات معاون عراقچی بعد از آن مطرح می‌شود که «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور آمریکا، به تازگی به خبرنگاران اعلام کرد، «ما هیچ غنی‌سازی (در ایران) نمی‌خواهیم». به نظر می‌آید تناقض مواضع مقامات ایرانی و آمریکایی بر سر اصل غنی سازی یکی از موانع اصلی پیشرفت مذاکرات هسته‌ای باشد.

معاون وزیر امور خارجه ایران با دیگر قاطعانه هرگونه مذاکره درباره توانایی موشکی جمهوری اسلامی ایران را رد کرد. وی با اشاره به نقش کلیدی موشک‌ها در دفاع از تمامیت ارضی کشور به ویژه در برابر تهدیدات و حملات رژیم صهیونیستی و آمریکا، گفت: وقتی ما توسط اسرائیلی‌ها و آمریکایی‌ها مورد حمله قرار گرفتیم، موشک‌های ما به کمک ما آمدند؛ پس چگونه می‌توانیم بپذیریم که خود را از توانمندی‌های دفاعی‌مان محروم کنیم؟ تخت‌روانچی با ابراز نگرانی از پیام‌های متناقضی که از سوی مقامات آمریکایی مخابره می‌شود، گفت: ما می‌شنویم که آنها به مذاکره علاقه‌مند هستند. ایران به طور علنی گفته‌اند و در گفت‌وگوهای خصوصی از طریق عمان نیز ابراز کرده‌اند که به حل مسالمت‌آمیز این موضوعات علاقه دارند. معاون عراقچی به اظهارات اخیر ترامپ درباره «تغییر نظام» در ایران نیز اشاره کرد و گفت که چنین صحبت‌هایی در پیام‌های خصوصی دیده نمی‌شود. وی همچنین به افزایش حضور نظامی آمریکا در منطقه اشاره کرده و هشدار داد: اگر این را یک تهدید وجودی احساس کنیم، به‌طور متناسبی پاسخ خواهیم داد. تخت‌روانچی با بیان اینکه یک جنگ دیگر برای همه فاجعه‌بار و بهویژه برای آغازگران آن دردناک خواهد بود، تأکید کرد که ایران پایگاه‌های نظامی آمریکا در منطقه را به عنوان اهداف مشروع در نظر گرفته است. وی در پاسخ به سوالی درباره استقرار بیش از ۴۰ هزار سرباز آمریکایی در منطقه، گفت که در صورت هرگونه حمله، «بازی متفاوت خواهد بود».

*** اقتدار منطقه‌ای ایران و اجماع علیه جنگ**

معاون وزیر امور خارجه ایران به رایزنی‌های فشرده مقامات ارشد کشورمان با همتایان منطقه‌ای اشاره کرد و گفت: ما شاهد یک توافق تقریبا همگانی در منطقه علیه جنگ هستیم. این اجماع منطقه‌ای که شامل تماس کشورهای منطقه با رئیس‌جمهور آمریکا برای هشدار درباره پیامدهای گسترده یک جنگ جدید است، نشان‌دهنده جایگاه و اقتدار جمهوری اسلامی ایران در معادلات منطقه‌ای است. تخت‌روانچی همچنین با اشاره به نقش خارکارانه رژیم صهیونیستی در تلاش برای بدشکست کشاندن روند مذاکرات، گفت: ما امیدواریم بتوانیم این کار را از طریق دیپلماسی انجام دهیم، اگرچه نمی‌توانیم ۱۰۰ درصد مطمئن باشیم. باید هوشیار باشیم تا غافلگیر نشویم. وی در پایان با ابراز امیدواری نسبت به دور بعدی مذاکرات در ژنو، تاکید کرد، ایران با امید به توافق در این مذاکرات شرکت می‌کند اما طرف مقابل نیز باید ثابت کند که در پیگیری توافق صادق است. وی حضور جارد کوشنر، داماد رئیس‌جمهور آمریکا، در آخرین دور مذاکرات را نشانه‌ای از جدیت بیشتر آمریکا ارزیابی کرد، اما در عین حال نسبت به تغییر مواضع و تفاسیر آمریکایی‌ها در فاصله بین دورهای مذاکره هشدار داد.

پزشکیان: ذهنیت موجود در جامعه ما زخم برداشته است

رئیس جمهور گفت: ذهنیت موجود در جامعه ما زخم برداشته است و اینکه چه راه حلی برای رفع این زخم وجود دارد این است که شما اساتید و دانشجویان بزرگان دین و باور برای آن مرهمی تعریف کرده و بگذارید.

به گزارش زمان به نقل ازمهر، مسعود پزشکیان رئیس جمهور در آیین پایانی شانزدهمین جشنواره بین‌المللی فارابی اظهار کرد: در حقیقت ایمان بدون عمل صالح بی‌معناست زیرا در جایی را پیدا نمی‌کنیم که ایمان باشد و عمل صالح پشت سر آن نباشد. وی‌افزود: در عمل صالح آن چیزی را که از مجموعه مفاهیم اعتقادی متوجه می‌شویم این است که دانایی و مهارت بر آن دانایی و حکمت و باور و توان اجرایی را در جامعه داشته باشیم. به این معنا که برای حل مشکلات یا رسیدن به اهداف در جامعه اجرایی کنیم. پزشکیان تاکید کرد: معضلی که ما داریم این است که این حلقه‌ها را نمی‌توانیم به یکدیگر متصل کنیم. اگر هم وصل کردیم گاها واقعیت این است که هم اکنون مسئولیتی که بر روی دوش شما گروه انسانی و اسلامی است که سنگین‌تر از مسئولیت سیاسیون و دیگران است. رئیس جمهور با اشاره به حوادث تلخ و اغتشاشات دیماه گفت: این ذهنیت موجود در جامعه ما زخم برداشته است و اینکه چه راه حلی برای رفع این زخم وجود دارد این است که شما اساتید و دانشجویان بزرگان دین و باور برای آن مرهمی تعریف کرده و بگذارید . اینکه این زخم منجر به یک مرگ و نابودی شود معلوم است که طبابت اجتماعی بلد نیستیم و نمی‌دانیم که با یک بیماری چگونه باید برخورد کرد. وی ادامه داد: ذهنیت اینکه در جامعه ما چنین اتفاقاتی بیفتد برای من مدیر قابل قبول نیست و قطعاً چندین جای کار ما مشکل دارد. پزشکیان عنوان کرد: من مدت‌ها است گفته‌ام به جای اینکه با کسانی که مشکل دارند برخورد کنیم، باید نگاه دیگری به خودمان داشته باشیم، لذا به‌جای اینکه طرف مقابل را نقد کنیم باید خودمان را نقد کنیم، رئیس‌جمهور اظهار کرد: دین باور و اعتقاد ما باید علت‌یابی شود و برای آن نسخه علمی نوشته شود. رئیس‌جمهور در ادامه تاکید کرد: با انکار کردن ، نادیدن ، حذف کردن و پاک کردن مسئله، مشکل را حل نمی‌کند، لذا تا بیماری را درست نشناسیم، نمی‌توانیم نسخه درست بنویسیم. همچنین اگر یک بیمار اطلاعات درست به ما ندهد، نمی‌توانیم نسخه درستی برای او بنویسیم. باید بدانیم مشکل کجاست تا نسخه‌ای که می‌نویسیم درست باشد. در نتیجه با اطلاعات و داده جمع کنیم، باید اطلاعات بگیریم، باید معاینه کنیم، باید عکس بگیریم، باید آزمایش کنیم، باید مشورت کنیم و سپس این داده‌ها و اطلاعات را به یک دستورالعمل اجرایی و برنامه تبدیل کنیم، در نتیجه برای این مسئله هم باید همین کار را انجام دهیم. وی افزود: باید استخراج کنیم مشکل کجاست و چه باید کرد و برای این چه باید کرد نیز باید دست به دست هم بدهیم و جلو برویم و مشکلات را حل کنیم. پزشکیان گفت: من از ابتدا گفته‌ام و اکنون نیز معتقدم که دانشگاه جایی است که می‌توانند برای این مسائل نسخه درست بنویسند،این به شرط آن است که در خود دانشگاه بتوانیم با همدیگر گفتگو کنیم. چرا نباید بتوانیم حرف دانشجو و دیگران را بشنویم و سپس بر اساس روش‌های علمی پاسخ دهیم. بحث‌های علمی امروز مانند سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و مدیریت مبتنی بر شواهد یعنی حرف درست، حرفی که پایه و بنیان محکم دارد، نه حرف‌های ذهنی و بدون پایه. سخن درست ریشه دارد و باید در مقابل کنیم. حادثه بسیار بدی بود و واقعاً غیر قابل تصور بود. چرا باید جوانان ما فریب بخورند و بعضی از آنها کارهایی انجام دهند که اصلا در ذهن انسان نمی‌گنجد؟ چرا باید بیایند مسجد، بازار و خانه ها را آتش بزنند و نیروهای امنیتی و نظامی را هدف قرار دهند، موضوعی که به هیچ عنوان تصور آن برای ما امکان‌پذیر نیست، لذا این ها باید علت‌یابی شود و برای آن نسخه علمی نوشته شود. رئیس‌جمهور در ادامه تاکید کرد: با انکار کردن ، نادیدن ، حذف کردن و پاک کردن مسئله، مشکل را حل نمی‌کند، لذا تا بیماری را درست نشناسیم، نمی‌توانیم نسخه درست بنویسیم. همچنین اگر یک بیمار اطلاعات درست به ما ندهد، نمی‌توانیم نسخه درستی برای او بنویسیم. باید بدانیم مشکل کجاست تا نسخه‌ای که می‌نویسیم درست باشد. در نتیجه با اطلاعات و داده جمع کنیم، باید اطلاعات بگیریم، باید معاینه کنیم، باید عکس بگیریم، باید آزمایش کنیم، باید مشورت کنیم و سپس این داده‌ها و اطلاعات را به یک دستورالعمل اجرایی و برنامه تبدیل کنیم، در نتیجه برای این مسئله هم باید همین کار را انجام دهیم. وی افزود: باید استخراج کنیم مشکل کجاست و چه باید کرد و برای این چه باید کرد نیز باید دست به دست هم بدهیم و جلو برویم و مشکلات را حل کنیم. پزشکیان گفت: من از ابتدا گفته‌ام و اکنون نیز معتقدم که دانشگاه جایی است که می‌توانند برای این مسائل نسخه درست بنویسند،این به شرط آن است که در خود دانشگاه بتوانیم با همدیگر گفتگو کنیم. چرا نباید بتوانیم حرف دانشجو و دیگران را بشنویم و سپس بر اساس روش‌های علمی پاسخ دهیم. بحث‌های علمی امروز مانند سیاست‌گذاری مبتنی بر شواهد و مدیریت مبتنی بر شواهد یعنی حرف درست، حرفی که پایه و بنیان محکم دارد، نه حرف‌های ذهنی و بدون پایه. سخن درست ریشه دارد و باید در مقابل کلام درست سرخم کرد و نباید حرف درست را انکار کرد. رئیس‌جمهور تاکید کرد: باید درست دید، درست شنید و درست تصمیم گرفت، لذا من تصور می‌کنم بار مسئولیت بر دوش مرکز علوم انسانی در تمام جنبه‌ها، در تمام رشته‌ها و در تمام جایگاه‌هایی است که باید به آن نگاه کرد. باید به صورت طبی نگاه کرد و بر اساس آن راه‌حل‌هایی ارائه داد. اجرا کرد و عمل کرد. وی ادامه داد: ما مدت‌ها در دانشگاه با وزیر محترم و اساتید محترم درباره معضلات مختلف کشور صحبت کرده‌ایم و به دانشگاهیان گفته‌ایم بیایند کمک کنند. حل مشکلات آب، برق، گاز، انرژی، صنعت، تجارت، مسائل اجتماعی و اقتصادی، همه اینها مسائلی است که دانشگاه می‌تواند در آنها نقش داشته باشد. دانشگاه دانشجویان نخبه دارد، دانشجویانی که اندیشه‌های باز دارند و بسته نیستند و می‌توانند کارهایی انجام دهند که ذهن‌های بسته نمی‌توانند انجام دهند.پزشکیان عنوان کرد: انسان باید در مقابل قالب‌هایی که منطق پشت آنها نیست، سر خم نکند. من در مقابل قدرتی سر خم می‌کنم که مطلق و بی‌نهایت است و در جهت آن حرکت می‌کنم. انسانی ترسیم می‌شود که جز بی‌نهایت و خدا هیچ چیزی در هیچ قالبی نمی‌گنجد، چنین انسانی قالب‌شکن است و هیچ قالبی جز منطق، علم، راستی و درستی در ذهن او غالب نمی‌شود. وی بیان کرد: نگاه و باور و اعتقاد ما باید بر این شکل بگیرد که راستی را بپذیریم، در مقابل راستی سر خم کنیم، اشکالات و عیب‌های خودمان را ببینیم و اصلاح کنیم تا بتوانیم در کنار هم قرار بگیریم. آنچه گفتم برای این بود که باید کمک کنیم جامعه را به وحدت و انسجام برسانیم. رئیس جمهور در پایان تاکید کرد: باید دست به دست هم بدهیم و فرهنگ ایرانی اسلامی را در این کشور عملی کنیم، زیرا فقط با حرف و سخنرانی نمی‌شود.

اتهام علی‌اف به روسیه در خصوص حمله به سفارت آذربایجان در کی‌یف

رئیس جمهوری آذربایجان، روسیه را متهم به حمله عمدی به سفارتخانه کشورش در پایتخت اوکراین کرد.

به گزارش زمان به نقل ازایسنا، «الهام علی‌اف»، رئیس جمهوری آذربایجان در صحبت‌هایی در محل اجلاس کنفرانس امنیتی مونیخ با اشاره به اینکه سفارتخانه کشورش در شهر کی‌یف در سال ۲۰۲۵ در سه مقطع هدف حملات روسیه قرار گرفت، ادعا کرد این حملات را نمی‌توان به عنوان آسیب جانبی ناشی از جنگ اوکراین دانست.علی‌اف با تاکید بر اینکه روسیه دست به «حمله عمدی» علیه سفارت جمهوری آذربایجان زده، بیان داشت: «ما بعد از حمله اول فرض گرفتیم که این حمله تصادفی رخ داد و مختصات دقیق همه تاسیسات دیپلماتیک جمهوری آذربایجان را به روسیه ارائه کردیم.» او ادامه داد: «اما به رغم این کار، ۲ حمله دیگر نیز انجام شد که به منزله حمله عمدی به هیئت دیپلماتیک جمهوری آذربایجان هستند.» به گزارش وبگاه «کی‌یف پست»، موقعیت سفارت جمهوری آذربایجان در شهر کی‌یف طی سال ۲۰۲۵ سه بار در جریان جنگ اوکراین هدف حملاتی که این وبگاه به روسیه نسبت داد، قرار گرفته است. طبق این گزارش در ماه ژوئیه ۲۰۲۵ در یک حمله موشکی، ساختمان‌های نزدیک به این سفارتخانه مورد اصابت قرار گرفتند. در اواخر اوت نیز این سفارتخانه در نتیجه انفجارهای ناشی از یک حمله شبانه به پایتخت اوکراین آسیب دیده و بخشی از پنجره‌ها شکسته شدند و دیوار بخش کنسولی دچار آسیب شد. در ماه نوامبر نیز در جریان یک حمله دیگر ترکش‌های در حال سقوط به ساختمان سفارتخانه برخورد کردند. او گفت جمهوری آذربایجان می‌تواند از طریق تدابیر دیپلماتیک به این اتفاقات که او آنها را «اقدام غیردوستانه» روسیه توصیف کرد پاسخ دهد.

یادداشت

مناسبات اقتصادی آمریکا و چین

سید احسان خاندوزی

ما در سالهای گذار از نظم قدیم بین‌الملل به نظم جدید قرار داریم، نظمی که کلیدواژه‌های متناسب با ارزشهای خود همچون منطقه‌گرایی، کریدورها، شرق، ملی‌گرایی، زنجیره تامین و زنجیره ارزش، سیاست صنعتی، امنیت‌محوری، حمایت‌گرایی و اقتصادهای نوظهور را جایگزین کلیدواژه‌های گذشته کرده است.

نظمی که هم قواعدی متفاوت از قواعد عصر «جهانی‌سازی» مبتنی آمریکا دارد اما به معنای گذار از تک‌قطبی آمریکا به تک‌قطبی چین نیست بلکه در ساحت‌های مختلف همزمان قطب‌های متعدد نقش‌آفرینی پیچیده‌ای را رقم خواهند زد. اما به هر حال نظم جدید در حال ساخت سازمان‌های بین‌المللی مطلوب خویش است و به همین دلیل متناظر با نهادهای برتن‌وودز مانند بانک جهانی WB ، امروز کشورهای بریکس دارند بانک توسعه نوین NDB را گسترش می‌دهند. در عین حال توصیف فوق به معنای این نیست که نظم جهانی‌سازی، از بین رفته است بلکه در دوره گذار، هر دو قدرت اقتصادی و فناوری قدیم و جدید، یعنی آمریکا و چین، حضور دارند و اتفاقا یکی از ریشه‌های سیال شدن مناسبات سایر کشورها در تنظیمات جدیدی است که باید با قدرتهای نو و کهنه انجام دهند. در این میان مهم است که بدانیم چه تعاملی میان دو قدرت اقتصادی و فناوری قدیم و جدید برقرار است. بر اساس برآیری قدرت خرید، صندوق بین‌المللی پول تولید ناخالص داخلی چین و آمریکا در سال ۲۰۲۵ را به ترتیب معادل ۴۱ و ۳۰ هزار میلیارد دلار برآورد کرده است. با توجه به اندازه جمعیت چین، اگر تولید ناخالص داخلی سرانه را لحاظ کنیم هنوز تولید سرانه هر چینی حدود یک‌سوم هر آمریکایی است. تا پیش از سال ۲۰۲۵ سیاست رسمی چین پرهیز از تقابل‌های صریح و هزینه‌زا با آمریکا بود اما پس از تغییر سیاست آمریکای ترامپ و شروع جنگ تعرفه‌ای و سیاست‌های محدودکننده برای بازیگران نوظهور و نهادهای نظم جدید (مانند بریکس) چین نیز سیاست ماقبل ۲۰۲۵ خود را کنار گذاشته است. اما در دوره قبل یعنی بر اساس آمار سازمان ملل متحد در سال ۲۰۲۴، حجم تجارت کالایی میان چین و آمریکا به ۶۸۸ میلیارد دلار رسید. این رقم، ۲۷۵ برابر میزان مبادلات در سال برقراری روابط دیپلماتیک و بیش از ۸ برابر حجم تجارت در سال ۲۰۰۱ (سال پیوستن چین به سازمان تجارت جهانی) است. در سال گذشته، آمریکا نخستین مقصد برای صادرات کالایی چین و دومین مبدأ واردات این کشور محسوب می‌شد. در سال ۲۰۲۴، سهم صادرات چین به آمریکا و واردات از آمریکا به ترتیب ۱۴.۷ درصد و ۶.۳ درصد از کل صادرات و واردات چین بود. در مقابل، صادرات آمریکا به چین و واردات از چین در همان سال، به ترتیب ۷.۰ درصد و ۱۳.۸ درصد از کل صادرات و واردات آمریکا را تشکیل می‌داد. رشد صادرات آمریکا به چین به‌طور محسوسی سریع‌تر از رشد صادرات این کشور به سایر نقاط جهان بوده است. از زمان پیوستن چین به سازمان تجارت جهانی تاکنون، صادرات آمریکا به چین شتابی فزاینده گرفته و چین به مهم‌ترین بازار صادراتی برای محصولات آمریکایی تبدیل شد. بر مبنای آمار سازمان ملل متحد، ارزش صادرات کالاهای آمریکایی به چین در سال ۲۰۲۴ بالغ بر ۱۴۳ میلیارد دلار بوده که در مقایسه با رقم ۱۹ میلیارد دلاری سال ۲۰۰۱، افزایشی چشمگیر معادل ۶۴۸ درصد را نشان می‌دهد. این نرخ رشد، به مراتب فراتر از افزایش ۱۸۳ درصدی صادرات آمریکا به کل جهان در همین بازه زمانی است. روابط تجاری دوجانبه چین و آمریکا ماهیتی مکمل دارد، به گونه‌ای که هر دو کشور از مزایای نسبی اقتصاد خود بهره می‌برند. بر اساس آمار گمرک چین در سال ۲۰۲۴، پنج گروه اصلی کالاهای صادراتی چین به آمریکا شامل ماشین‌آلات و تجهیزات برقی و قطعات آنها، ماشین‌آلات و تجهیزات عمومی و قطعات آنها، مبلمان و لوازم خانگی، اسباب‌بازی و محصولات پلاستیکی بوده‌اند که در مجموع ۵۷ درصد از کل صادرات را تشکیل داده‌اند. در مقابل، پنج گروه اصلی کالاهای وارداتی چین از آمریکا عبارتند از: سوخت‌های فسیلی، ماشین‌آلات عمومی و قطعات، ماشین‌آلات و تجهیزات برقی و قطعات، ابزارهای نوری و پزشکی و دانه‌های روغنی (از جمله سویا) که سهمی ۵۲ درصدی از کل واردات را به خود اختصاص داده‌اند. محصولات الکترومکانیکی در تجارت دوجانبه از جایگاهی بسیار مهم برخوردارند و از ویژگی‌های شاخص ساختار صنعتی مبادلات بین دو کشور محسوب می‌شوند. آمریکا دارای صنعت خدماتی پیشرفته و کاملی است که از رقابت‌پذیری بالایی در عرصه بین‌المللی مزیت دارد. همزمان، با رشد سریع اقتصاد و ارتقای سطح زندگی مردم چین، تقاضا برای خدمات در این کشور به طور محسوسی گسترش یافته و به عاملی کلیدی در رشد تجارت خدمات بین دو کشور تبدیل شده است. بر طبق آمار وزارت بازرگانی آمریکا، حجم تجارت خدمات بین دو کشور از سال ۲۰۰۱ تا ۲۰۲۳ از نزدیک ۹ میلیارد دلار به بیش از ۶۶ میلیارد دلار افزایش یافته که رشدی بیش از ۶.۵ برابری را نشان می‌دهد. بر پایه آمار چین، آمریکا در سال ۲۰۲۳ دومین شریک بزرگ تجاری چین در حوزه خدمات بوده است. همچنین بر اساس داده‌های دولت آمریکا، چین پنجمین مقصد بزرگ برای صادرات خدمات این کشور محسوب می‌شود. آمریکا عامل اصلی کسری تراز تجاری خدمات چین است و اندازه کلی این کسری روندی فزاینده دارد. مطابق آمار وزارت بازرگانی آمریکا، صادرات خدمات این کشور به چین از حدود ۵.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۰۱ به بیش از ۴۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳ رسیده و حدود ۷.۳ برابر افزایش یافته است. در همین بازه، مازاد تجاری خدمات آمریکا با چین ۱۱.۵ برابر شده و از ۲.۵میلیارد دلار در سال ۲۰۰۱ به ۲۹.۵ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۹ رسیده که رقمی قابل توجه است. در سال ۲۰۲۳، چین همچنان بزرگ‌ترین منبع مازاد تجاری خدمات برای آمریکا بوده و نزدیک به ۹.۵ درصد از کل مازاد خدمات این کشور را تشکیل داده است. کسری تجاری خدمات چین با آمریکا عمدتا در سه حوزه متمرکز است: سفر (شامل تحصیل و آموزش)، حقوق مالکیت فکری و حق امتیاز، و خدمات حمل‌ونقل. در حالی که کسری تجاری کالایی آمریکا با چین روندی کاهشی داشته، این کسری در مقیاس جهانی افزایش یافته است. مطابق آمار دفتر تحلیل اقتصادی وزارت بازرگانی آمریکا، سهم چین از کل کسری تجاری کالایی آمریکا برای شش سال متوالی کاهش یافته و از ۴۷.۵٪ در سال ۲۰۱۸ به ۲۴.۶٪ در سال ۲۰۲۴ رسیده و همزمان، کسری تجاری آمریکا با سایر کشورهای جهان در این شش سال افزایشی قابل توجه داشته است. حجم کل کسری تجاری کالایی آمریکا در سال ۲۰۲۴ به ۱.۲ تریلیون دلار رسید که نسبت به سال قبل ۱۳٪ رشد داشت و برای چهارمین سال متوالی بالای مرز یک تریلیون دلار باقی ماند.

این آمارها بیانگر واقعیت مهمی است: آمریکا در سالهای اخیر تلاش کرده است وابستگی کالایی خود به چین را کاهش دهد تا کمتر آسیب‌پذیر باشد. در طرف مقابل، چین هم توانسته است بدون اتکای بیشتر به آمریکا، سهم خود در تولید ناخالص داخلی جهان و تجارت جهانی را افزایش دهد. بنابراین گرچه قدرتهای قدیم و جدید هنوز پیوندهای اقتصادی بسیار بزرگی با هم دارند اما آگاهانه و عامدانه به سمت کاهش وابستگی به یکدیگر حرکت کرده‌اند. مثلا میزان اوراق خزانه آمریکا که در دست دولت چین است به کمترین عدد از سال ۲۰۰۸ رسیده است. روشن است که اگر مناقشه جدی بین آنها رخ دهد، آمریکا هم کوچکتر از اقتصاد چین و هم آسیب‌پذیرتر از آن است. توسعه‌طلبی‌های ترامپ برای ذخایر دیگر کشورها و سایر طرحهای بزرگ اقتصاد و انرژی را باید در این کانتکس فهمید.

Alborz.payam@gmail.com